

Джегур Г.В.

кандидат наук з державного управління,
доцент кафедри публічного адміністрування,
Міжрегіональна Академія управління персоналом,

МЕХАНІЗМ МІЖМУНІЦИПАЛЬНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

Громади України після розпочатої реформи децентралізації отримали значно ширші можливості, враховуючи фінансові й ресурсні, проте більшість територіальних громад поза межами обласних центрів і великих міст теж перейняли проблеми щодо функціонування і розвитку сільських, віддалених, депресивних територій. Для їх соціально-економічного розвитку й гарантування належної якості життя об'єктивно є недостатній місцевий ресурс. Зокрема, органи місцевого самоврядування можуть розраховувати на централізовану підтримку, проте більш далекосяжним постає формат внутрішнього розвитку із застосуванням існуючого потенціалу. Видається в більшій мірі практичним міжмуниципальне співробітництво (співробітництво територіальних громад), адже його посилення спроможне гарантувати зайнятість і доходи населення, збільшення внутрішнього валового продукту територіальних громад, надходження до місцевого бюджету, а також підвищення інвестиційної спроможності територій. Як засвідчує аналіз, на сьогодні співробітництво територіальних громад є досить інноваційною і необхідною практикою діяльності сільських, селищних і міських громад України, адже новостворені в 2020 році громади не є абсолютно спроможними й фінансово самодостатніми, переважно більшість з них вимагає додаткової підтримки стосовно розв'язання своїх завдань та повноважень. Залежить успішність міжмуниципального співробітництва від дотримання територіальними громадами фундаментальних принципів співробітництва, принципів демократичного врядування та від ефективного використання визначених законодавством різноманітних методів, форм, інструментів.

Законодавчим підґрунтям міжмуниципального співробітництва, поруч із розпочатою реформою децентралізації в 2014 році, є Закон України «Про співробітництво територіальних громад». Цей документ визначає організаційно-правові основи співробітництва територіальних громад, форми, принципи й механізми цього співробітництва, а також його стимулювання, фінансування і контролю; створено відповідні умови щодо реалізації громадами конституційного права на об'єднання своїх власних ресурсів задля вирішення спільних соціально-економічних проблем, втілення інвестиційних проєктів й ефективного використання коштів місцевих бюджетів, а також підвищення дієвості управлінських рішень та ін. Відповідно до ст. 1 вищевказаного закону, співробітництво територіальних громад визначається як відносини між двома чи більше територіальними громадами, які здійснюються на договірних основах у формах із ціллю забезпечення соціально-економічного й культурного розвитку територій, а також підвищення якості надання послуг населенню на засадах спільних інтересів і цілей, ефективного здійснення органами місцевого самоврядування встановлених законом повноважень. У цьому законодавчому акті визначено, що співробітництво має базуватися на шести принципах: законності; добровільності; взаємної вигоди; прозорості й відкритості; рівноправності учасників; взаємної відповідальності суб'єктів співробітництва за його результати. Означені принципи повинні чітко взаємодіяти та доповнювати один одного для ефективного впровадження міжмуниципального співробітництва.

До можливих сфер застосування міжмуниципального співробітництва громад відносять: 1) соціально-економічний та культурний розвиток, планування й облік; 2) фінанси й бюджет; 3) соціальний захист населення; 4) охорона здоров'я, освіта, культура, фізкультура та спорт; 5) управління комунальною власністю; 6) житлово-комунальне господарство, торгівельне обслуговування, громадське харчування, транспорт і зв'язок; 7) регулювання земельних відносин й охорона навколишнього природного середовища; 8) будівництво; 9) забезпечення законності й правопорядку, охорони прав, свобод громадян та ін.